**CZU: 343.158:343.163:343(478)(094.4)** **https://doi.org/10.59295/sum8(188)2025_17**

# STATUTUL JURIDIC AL PROCURORULUI ÎN PROCEDURA DE REVIZUIRE A CAUZELOR PENALE

***Dumitru ROMAN,***
*Universitatea de Stat din Moldova*

După modificarea Codului de procedură penală prin Legea nr. 246/2023, procurorul are un rol pasiv în procedura de revizuire, prezentând numai referință privind cererea revizuirii cauzei penale. Procurorul nu este în drept să renunțe la învinuire în procedură de revizuire, această instituție este aplicabilă numai la judecarea cauzei în fond, sau după caz, în apel sau recurs. De lege ferenda se propune de revenit la procedura veche de examinare de către procuror a cererii de revizuire pentru temeiul apariției unor circumstanțe noi. Propunerea vizează temeiul indicat în art. 458 alin. (3) pct. 2) C.proc.pen., cu următoarele precizări: 1) procurorul, după înregistrare, verifică și stabilește existența sau inexistența temeiului de revizuire; 2) se exclude controlul judecătorului de instrucție și al curții de apel, datorită faptului că procurorul nu va soluționa deschiderea sau refuzul deschiderii procedurii de revizuire, dar va emite concluzii privind solicitarea de revizuire; 3) procurorul va fi obligat să sesizeze instanța de judecată cu concluziile și materialele acumulate.

***Cuvinte-cheie:*** *procuror, revizuire, referință, cerere de revizuire, renunțare la învinuire, circumstanțe noi.*

## LEGAL STATUS OF THE PROSECUTOR IN THE REVIEW PROCEDURE OF CRIMINAL CASES

Following the amendment of the Code of Criminal Procedure by Law No. 246/2023, the prosecutor has a passive role in the review procedure, merely presenting a reference to the request for review of the criminal case. The prosecutor is not entitled to withdraw the charges in the review procedure; this institution is applicable only when the case is heard on its merits or, as the case may be, on appeal or cassation. It is proposed to return to the old procedure of examination by the prosecutor of the request for review on the grounds of new circumstances. The proposal refers to the grounds indicated in Article 458 (3) (2) of the Criminal Procedure Code, with the following clarifications: 1) after registration, the prosecutor shall verify and establish the existence or non-existence of grounds for review; 2) the control of the investigating judge and the court of appeal is excluded, due to the fact that the prosecutor will not decide on the opening or refusal to open the review procedure, but will issue conclusions on the request for review; 3) the prosecutor will be obliged to refer the conclusions and the accumulated materials to the court.

***Keywords***: *prosecutor, review, reference, request for review, withdrawal of charges, new circumstances.*

### Introducere

În doctrina procesului penal moldovenesc s-a expus suficient regimul juridic al părților, organului de urmărire penală, procurorului și instanței judecătorești. Scopul acestei cercetări științifice este de a analiza realizarea atribuțiilor și obligațiilor procurorului în procesul revizuirii unei cauze penale atât în condițiile reglementărilor vechi, cât și după adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023; de a aprecia oportunitatea atribuțiilor și obligațiilor procurorului excluse prin Legea nr. 246/2023; de a analiza lacunele generate de Legea nr. 246/2023 și a propune soluții de îmbunătățire a cadrului legislativ.

Astfel, pe bună dreptate s-a menționat că, din punct de vedere procesual, în cadrul procedurii de revizuire, activitatea procurorului poate fi divizată în două etape:

1. Verificarea de către procuror a existenței sau lipsei temeiurilor de revizuire;
2. Participarea în instanță la examinarea cererii de revizuire [1, p. 44];

Până la survenirea modificărilor operate de către Legea nr. 246/2023 în Codul de procedură penală, statutul juridic al procurorului a fost complex.

În cadrul primei etape distingem următoarele atribuții și obligații ale procurorului:

a) obligația de a primi și a înregistra cererile de revizuire;

b) obligația de a stabili existența sau inexistența unor temeiuri de revizuire în procesul de examinare a cererii de revizuire (deschiderea sau refuzul deschiderii procedurii de revizuire);

c) darea unor însărcinări (indicații) organului de urmărire penală în vederea realizării unor acțiuni de urmărire penală în scop probatoriu;

d) participarea în fața judecătorului de instrucție și curții de apel la realizarea controlului judecătoresc prealabil privind refuzul deschiderii procedurii de revizuire;

e) întocmirea concluziilor și sesizarea instanței de judecată competente.

La cea de a doua etapă, procurorul realizează următoarele acțiuni:

- susține concluziile sale privind cererea de revizuire în instanța de fond sau de apel;
- renunță la învinuire în cazul când instanța de fond a admis cererea de revizuire în principiu (împuternicire contestată);
- înaintează demers în instanța de judecată privind suspendarea executării pedepsei pe durata examinării cererii de revizuire;
- expune opinia privind temeinicia și soluțiile în cazul examinării cererii de revizuire de către Curtea Supremă de Justiție.

Aceste atribuții și obligații au fost realizate de către procuror până la adoptarea Legii nr. 246/2023. Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2023 statutul juridic al procurorului în procedura de revizuire a suferit modificări. În doctrina autohtonă s-au ridicat o serie de întrebări privind această lege lacunară: „Întrebarea care se poate adresa în legătură cu intervenţia prin care a fost modificat rolul procurorului în cadrul procedurii de revizuire e următoarea: care este procedura pe care procurorul va trebui să o urmeze pentru a fundamenta cererea de revizuire depusă în faţa instanţei de judecată? În general, va fi în drept procurorul să întreprindă acţiuni pentru cercetarea circumstanţelor ce determină introducerea cererii de revizuire?” [2, p. 13] În opinia noastră, toate atribuțiile și obligațiile procurorului în cadrul primei etape indicate *supra* au fost desființate. Prin urmare, Legea nr. 246/2023 a redus regimul juridic al procurorului numai la etapa a doua a procedurii de revizuire. Totodată, aceste atribuții ale procurorului au fost modificate sau urmează a fi realizate și interpretate în condițiile unor reglementări noi.

**Obligația de a primi și a înregistra cererile de revizuire**

Considerăm necesar de revenit la această obligație numai în privința cererii de revizuire în temeiul indicat în art. 458 alin. (3) pct. 2) C.proc.pen., – *s-au stabilit circumstanțe noi sau recent descoperite de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, ar dovedi că cel condamnat este nevinovat ori a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă sau mai gravă decât cea pentru care a fost condamnat ori ar dovedi că cel achitat sau persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal este vinovat/vinovată.*

La etapa actuală părțile, invocând acest temei, trebuie să probeze circumstanțele prin mijloacele pe care le posedă după regula procesului civil. Procurorul, participând la examinarea cererii în fața instanței, trebuie să-și argumenteze poziția, *pro* sau *contra*, formal datorită faptului că nu a cercetat și verificat veridicitatea acestor noi circumstanțe. Reamintim că faptele în procesul penal urmează a fi probate prin mijloacele de probă procesual-penale, obținute prin procedee probatorii prevăzute de Codul de procedură penală. În acest sens, la momentul de față, părțile de sine stătător pot prezenta documente și/sau, ocazional, corpuri delicte în susținerea cererii de revizuire.

Totodată, prin Legea nr. 246/2023 procurorul a fost exclus din rândul titularilor ce inițiază revizuirea din oficiu, așa cum prevedea redacția veche a Codului de procedură penală. Potrivit art. 460 alin. (1) pct. 1) C.proc.pen., numai părțile pot solicita revizuirea unei cauze penale. În acest text de lege procurorul nu poate fi considerat parte a procesului pe cauză penală soluționată definitiv. Ipotetic se pot întâlni situații când în cadrul unui dosar penal aflat în faza de urmărire penală să fie descoperite circumstanțe noi referitoare la un caz definitiv, aflat în fază de executare. Logic apare întrebarea: cum va reacționa procurorul în acest caz? Din textul actual de lege rezultă că trebuie să înștiințeze una din părți. Iar circumstanțele noi apărute urmează să fie probate cu mijloacele de probă, care sunt în materialele dosarului penal aflat în gestiunea organului de urmărire penală. Rațional ar fi să revenim la statutul procurorului de titular al dreptului declanșării

revizuirii din oficiu, în interesul unei părți, în favoarea sau defavoarea condamnatului. În Romania reglementările actuale prevăd dreptul procurorului de a iniția din oficiu procedura revizuirii laturii penale a unei hotărâri irevocabile. Procurorul poate introduce cererea de revizuire ,,atât în favoarea, cât și în defavoarea unei părți” [3, p. 379]. Deși prin Legea nr.246/2023 nu este stipulat expres dreptul procurorului de a porni din oficiu o procedură de revizuire, asemenea împuternicire rezultă din conținutul art. 461 alin. (1) C.proc. pen., privind procedura de examinare a cererii de revizuire, care este similară recursului la Curtea Supremă de Justiție (art. 431-434 C.proc.pen.).

Prin urmare, rolul pasiv al procurorului în cazul constatării unor circumstanțe noi, acestea fiind temei pentru revizuire, nu este unul conform statutului acestei funcții indicate în pct. 5 102) din Carta de la Roma din 17 decembrie 2014 [4].

Anterior în Ordinul Procurorului General nr. 2/21 din 02.01.2018 cu privire la organizarea activităţii procurorilor în domeniul reprezentării învinuirii în instanţele judecătoreşti, se menționa: *„în cazul constatării temeiurilor pentru deschiderea procedurii de revizuire a hotarârilor judecătoreşti irevocabile, procurorii-şefi ai procuraturilor teritoriale, în mod obligatoriu, în termen de 3 (trei) zile vor informa Direcţia judiciară, prezentând copia ordonanţei privind deschiderea procedurii de revizuire, iar ulterior copia concluziilor întocmite în rezultatul cercetării circumstanţelor noi”* [5].

**Atribuția de a stabili existența sau inexistența temeiului de revizuire, prevăzut de art. 458 alin. (3) pct. 2) C.proc.pen., și obligația de a sesiza instanța judecătorească competentă (propunere de lege ferenda)**

Această atribuție rezultă din cea analizată *supra.* În continuare urmează să revenim la procedura veche numai referitor la cazul indicat în art. 458 alin. (3) pct. 2) C.proc.pen., cu următoarele precizări: 1) procurorul, după înregistrare, verifică și stabilește existența sau inexistența temeiului de revizuire; 2) se exclude controlul judecătorului de instrucție și al curții de apel, datorită faptului că procurorul nu va soluționa deschiderea sau refuzul deschiderii procedurii de revizuire, dar va emite concluzii privind solicitarea de revizuire; 3) procurorul va fi obligat să sesizeze instanța de judecată cu concluziile și materialele acumulate.

Acest mecanism de soluționare a cererii de revizuire în baza unor pretinse circumstanțe noi a fost indicat într-un caz concret de tragere la răspundere disciplinară a procurorului XXX din Strășeni. Astfel, procurorul din procuratura raionului Străşeni, P. R., examinând cererea avocatului I. G., privind deschiderea procedurii de revizuire, a dispus respingerea cererii ca vădit neîntemeiată. Prin încheierea din 11.04.2018 (judecător I. Ch.), ordonanţa din 16.03.2018 a fost anulată cu dispunerea unui control suplimentar, indicându-se că „*procurorul nu a oferit răspuns la toate întrebările ce planează asupra pretinselor acţiuni ilegale ale lui *****, care ar fi săvârşit infracţiunea prevăzută de art. 311 şi/sau 312 din Codul penal*.” În detrimentul probelor indicate, procurorul XXX, ca temei pentru admiterea revizuirii de către instanţa de judecată, a invocat art. 458 alin. (3) pct. 2) din Codul de procedură penală că „*... au fost stabilite alte circumstanţe de care instanţa de judecată nu a avut cunoştinţă la emiterea hotărârii, şi anume faptul că ***** nu a recrutat-o pe ****** ”. Astfel, cu ignorarea probelor care au fost apreciate ca verosimile de către instanţele care au examinat prezenta cauză, procurorul XXX a dat o altă apreciere declaraţiilor lui ***** şi a dispus deschiderea procedurii de revizuire, transmiţând materialele cauzei în instanţa de judecată. Prin urmare, procurorul a admis o eroare de fapt şi de drept, apreciind noile declaraţii ale părţii vătămate drept „circumstanţe noi”, de care instanţa nu avea cunoştinţă la emiterea hotărârii în sensul art. 458 alin. (3) pct. 2) din Codul de procedură penală. Astfel, Consiliul a statuat că procurorul XXX a dat dovadă de părtinire la formularea demersului către instanţă din 08.06.2018, or potrivit prevederilor art. 461 din Codul de procedură penală, doar după terminarea cercetării circumstanţelor noi, procurorul înaintează toate materialele, împreună cu concluziile sale, instanţei care a judecat cauza în fond. În asemenea împrejurări, când circumstanţele noi nu erau stabilite, în conformitate cu prevederile procesuale prenotate, de către procuror putea fi formulată doar o concluzie, care să recomande instanţei, în conformitate cu art. 462 alin. (4), să dispună prin sentinţă respingerea cererii de revizuire [6].

Acest mecanism propus va soluționa lacunele legislative privind constatarea sau neconstatarea unor fapte vizând revizuirea unor hotărâri judecătorești irevocabile. Totodată, subliniem că se va simplifica procedura

controlului judecătoresc. Indiferent de concluzia procurorului și de cele constatate, instanța de judecată va decide admisibilitatea cererii de revizuire. În mecanismul propus procurorul vine în ajutor părților în această problemă, iar anterior avea obligația să cerceteze și să întreprindă acțiuni în vederea soluționării cererii de revizuire. Pentru omisiuni și abateri în această activitate procurorul putea fi tras la răspundere disciplinară. Părțile foloseau cu rea credință acest mecanism de soluționare a cererii de revizuire, invocând temeiuri imaginare, de orice natură cu denumirea „circumstanțe noi apărute", obligând procurorul, prin hotărârea judecătorului de instrucție sau după caz a curții de apel, să „constate aceste circumstanțe noi". Astfel, în cazul *supra* procurorul a fost nevoit să recunoască ca circumstanță nouă „schimbarea declarațiilor părții vătămate, date anterior" [6]. Într-un caz „procurorul T. A., a dispus în mod repetat refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, Sediul XXXXXX din xx.xx.2023, judecătorul, trecând în revistă mersul examinării dosarului penal, cât și a procedurii de revizuire, constatând că procurorul nu a efectuat totalitatea acțiunilor procesuale ce se impuneau, fără a indica vreo una din ele, a anulat ordonanța din xx.xx.2023, cu motivarea lichidării încălcărilor depistate. La xx.xx.2023, primind în mod repetat spre examinare plângerea cet. Xxxxxx Xxxxxx, procurorul T. A., a adoptat o ordonanță de deschidere a procedurii de revizuire a procesului penal, fără a indica care sunt circumstanțele noi de care nu au avut cunoștință instanțele la emiterea hotărârilor judecătorești" [7]. În alt caz „procurorul S. J. a emis ordonanţă de respingere a cererii, care a fost contestată ulterior de avocatul condamnaților. Prin încheierea judecătorului de instrucţie al Judecătoriei Orhei din 24.12.2014 s-a dispus admiterea plângerii, anularea ordonanţei procurorului S. J., din 29.10.2014, cu remiterea materialelor la un control suplimentar şi obligarea acestuia de a lichida încălcările admise. La 16.01.2015 procurorul S.J., a deschis procedura de revizuire a procesului penal nr. 2009990456, asumându-şi cercetarea circumstanţelor noi ale cauzei, şi anume ce ţineau de declaraţiile martorului I. L. Examinând, cu titlu de control ierarhic superior, ordonanţa procurorului S. J., privind deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal în privinţa condamnaţilor A.V., A. R., şi L. V., procurorul raionului Orhei S. B., a dispus anularea ei. Prin hotărârea judecătorului de instrucţie al Judecătoriei Orhei din 25.03.2015 a fost declarată nulă ordonanţa emisă de procurorul raionului Orhei. La 21.04.2015 încheierea sus-indicată a judecătorului de instrucţie al Judecătoriei Orhei din 25.03.2015 a fost atacată cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiţie, de către Procurorul General Adjunct. Conform hotărârii Colegiului disciplinar, procurorul S. J., nu a efectuat o cercetare obiectivă, completă şi sub toate aspectele a circumstanţelor cauzei, limitându-se la audierea martorului I. L., fără a audia suplimentar şi partea vătămată V.S., în scopul stabilirii adevărului. Astfel, nu au fost aplicate consecvent prevederile art. 460 alin. (6) Cod de procedură penală, acţiunile procurorului S.J., fiind considerate tendenţioase, în scopul protejării condamnaţilor, fapt ce a adus atingere intereselor părţii vătămate şi supremaţiei legii" [8].

Reglementările noi au anulat acest macanism care în multe cazuri a fost utilizat pentru sustragerea forțelor procuraturii de la cazuri reale și atragerea lor în proceduri judiciare cu alegații imaginare. Dar, totodată, cum s-a menționat mai sus, s-a creat o lacună în problema constatării „faptelor noi descoperite". Legiuitorul român a exclus de asemenea modul de soluționare prealabilă a cererii de revizuire de către procuror, dar a instituit acte de cercetare cu „caracter facultativ, efectuate numai la solicitarea instanței, care va indica ce anume acte trebuie efectuate, după care vor fi înaintate instanței" [3, p. 395]. Mecanismul propus, în opinia noastră, va asigura operativitate și claritate privind constatarea „faptelor noi descoperite"și, respectiv, bază probatorie în instanța de judecată la soluționarea cererii de revizuire.

**Depunerea cererii de revizuire sau a referinței de către procuror în instanța de judecată**

Anterior modificărilor survenite prin Legea nr. 246/2023, procurorul participa obligatoriu în instanța de judecată prezentând concluziile sale. Potrivit art. 461 alin. (1) C.proc.pen., procedura de examinare a cererii de revizuire este reglementată de art. 431–434, ce se aplică în mod corespunzător. Prin urmare, indiferent de nivelul instanței (fond, apel, recurs) care examinează cererea de revizuire, procedura este cea specifică pentru examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel de către Curtea Supremă de Justiție. În asemenea procedură nouă procurorul depune cerere de revizuire pentru oricare temei prevăzut de lege, sau după caz, referință. În practică procurorul și-a expus opinia privind cererea de revizuire: 1) *La 15 martie 2024, Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților depunerea referinței la recurs. Procurorul*

*a indicat că deschiderea procedurii de revizuire în baza aceloraşi temeiuri, care au fost deja analizate de către instanţele de judecată, este inadmisibilă, şi urmează a fi respinsă cererea înaintată* [9]; 2) *Procurorul C. S. a depus referinţa în care pledează pentru admiterea cererii de revizuire, constatând că sunt întrunite toate cele trei condiţii prevăzute de art. 458 alin. (3) pct. 6) Cod de procedură penală. El a susţinut că redeschiderea procesului este singurul remediu necesar şi proporţional în raport cu încălcările constatate de CtEDO, inclusiv confiscarea nemotivată a bunului condamnatului. Totodată, procurorul a subliniat că rejudecarea cauzei trebuie să aibă loc în apel, întrucât aceasta este instanţa care a pronunţat hotărârea ce a generat încălcarea, pentru a nu lipsi condamnatul de un grad de jurisdicţie şi pentru a asigura posibilitatea părţilor de a invoca şi proba eventuale justificări privind termenul de apel* [10].

**Renunţarea de la învinuire în cazul când instanţa de fond a admis cererea de revizuire în principiu (împuternicire contestată)**

Subiectul renunţării de la învinuire de către procuror în procedură de revizuire a fost discutat în societatea moldovenească, neexistând expunere de opinii în doctrina juridică (se are în vedere Ordonanţa procurorului din Procuratura Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale din 28 mai 2021 privind renunţarea integrală la învinuirea lui P. V., în cauza penală privind comiterea infracţiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) şi art. 243 alin. (3) lit. b) Cod Penal) [11]. Nu ne vom expune asupra temeinicii renunţării la învinuire în acest caz, dar vom analiza dacă procurorul avea această împuternicire (obligaţie conform art. 320 alin. (5) C.proc.pen.) în procedura de revizuire a unei hotărâri judecătoreşti irevocabile.

Doctrina juridică procesuală penală a susţinut conceptul privind rejudecarea cauzei în revizuire, care se desfăşoară „conform regulilor de procedură privind judecarea în prima instanţă” [12, p. 664]. Savantul român a precizat „Nu este vorba, desigur, de o aplicare mecanică a acestor reguli, ci de o aplicare corespunzătoare, compatibilă cu specificul revizuirii” [13, p. 361]. Prin urmare, susţinem această opinie, că în procesul rejudecării cauzei în revizuire nu sunt aplicabile regulile privind renunţarea procurorului la învinuire, specifice judecării cauzei în fond, înscrise în art. 320 alin. (5) C.proc.pen. Argumentele rezultă din caracterul şi consecinţele acestei instituţii procesual-penale. Astfel s-a susţinut opinia: „Rechizitoriul procurorului, în calitate de act de sesizare a instanţei de judecată, reprezintă puntea de legătură între fazele urmăririi penale şi a judecării cauzei. Or, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală (în continuare – *CPP*), judecarea cauzei în prima instanţă se efectuează numai în privinţa persoanei puse sub învinuire şi numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În atare condiţii, renunţarea procurorului la învinuire, obligatorie pentru instanţa de judecată conform art. 320 alin. (5) CPP, înlătură obiectul judecării. În toate cazurile, chiar dacă convingerea judecătorului nu coincide cu poziţia procurorului de renunţare la învinuire, justiţiarul este obligat să se conformeze prin adoptarea unei sentinţe de achitare, după caz, de încetare a procesului penal – cerinţă dictată de imperativele caracterului contradictorial al procesului penal” [14, p.7, 8]. Din aceste considerente, dacă cererea de revizuire este admisă în principiu, rejudecarea nu mai este soluţionată de instanţa de judecată ci de procuror prin ordonanţa de renunţare la învinuire. Aşa cum s-a procedat în cazul indicat *supra*. În opinia noastră asemenea abordare este inadmisibilă, procurorul nu este împuternicit prin lege să anuleze o hotărâre judecătorească irevocabilă, iar judecătorul să exercite rolul auxiliar de perfectare a acestei soluţii în sentinţa de achitare. În revizuire nu se examinează temeinicia învinuirii, dar existenţa probelor privind menţinerea, modificarea sau anularea hotărârii judecătoreşti irevocabile.

**Caracterul ordonanţei procurorului privind renunţarea la învinuire în lumina Deciziei Curţii Constituţionale nr. 6 din 23.01.2020 şi Deciziei Curţii Supreme de Justiţie din 30.09.2025.**

Curtea Constituţională a notat „ordonanţa procurorului privind renunţarea la învinuire este pusă în discuţie la şedinţa de judecată. Partea vătămată se poate pronunţa pe marginea renunţării la învinuire. Instanţei de judecată îi revine sarcina de a aprecia dacă au fost sau nu întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru renunţarea la învinuire. Mai mult, partea vătămată are dreptul de a contesta hotărârea instanţei. Dreptul părţii vătămate de acces liber la o instanţă nu este îngrădit de prevederile criticate” [15].

Curtea Supremă de Justiţie prin Decizia din 30.09.25 a dezvoltat această idee de a da o apreciere „legalităţii şi temeiniciei” ordonanţei procurorului de renunţare la învinuire. Astfel s-a subliniat: „După

cum rezultă din decizia Curții Constituționale nr. 6/2020 (vezi para. 72), renunțarea procurorului la învinuire nu se admite de către instanța de judecată automat. Instanța trebuie să verifice întrunirea condițiilor prevăzute de lege pentru renunțarea la învinuire, asigurând astfel respectarea tuturor drepturilor implicate, inclusiv a părții vătămate. Art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală prevede că renunțarea la învinuirea poate fi făcută doar după cercetarea ansamblului de probe în instanța de judecată. De asemenea, procurorul trebuie să emită o ordonanță motivată în care să explice de ce probele cercetate nu confirmă învinuirea. Doar la întrunirea acestor condiții, instanța urmează să admită renunțarea la învinuire. Din ultima parte a art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală rezultă că judecătorul se pronunță pe marginea renunțării la învinuire prin sentință. Având în vedere cele menționate în para. 98-103, dacă nu constată întrunirea condițiilor legale pentru renunțarea la învinuire, în aceeași sentință sau decizie în instanța de apel sau recurs, instanța respinge renunțarea la învinuire și pronunță hotărârea legală" [16]. În final Curtea Supremă de Justiție a concluzionat: „Deși art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală prevede că pe marginea renunțării la învinuire se emite o sentință, care poate fi emisă de prima instanță, nu este exclus ca convingerea procurorului pentru renunțarea la învinuire să se formeze și în instanța de apel. Ordonanța procurorului nu este suficientă pentru casarea unei hotărâri judecătorești. Din acest motiv, în cazul unei sentințe de condamnare, în instanța de apel, procurorul poate renunța la învinuire doar în cazul stabilirii unor circumstanțe noi, care nu au fost cercetate în prima instanță. Renunțarea la învinuire poate avea loc și în instanța de recurs, însă doar după cercetarea de novo, în prezența părților, a probelor. Având în vedere că în revizuire cercetarea întregului probatoriu nu are loc, nici renunțarea la învinuire nu este admisibilă. Ordonanța procurorului de renunțare la învinuire trebuie să fie suficient de motivată pentru a proba persistența dubiilor în ceea ce privește vinovăția, care, conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, urmează să ducă la achitare. Cerința de motivare a ordonanței de asemenea impune procurorului obligația de a analiza în ordonanță toate probele esențiale, separat și coroborate între el. Dacă procurorul nu își onorează aceste obligații, renunțarea la învinuire nu poate fi admisă, deoarece sistemul de justiție penală nu poate tolera arbitrariul admis de persoanele responsabile de procesul penal" [16].

**Concluzii**

1. Procurorul are un rol pasiv în procedura de revizuire, prezentând referință la cererea de revizuire a cauzei penale;
2. Renunțarea la învinuire de către procuror în procedura de revizuire este inadmisibilă, fiind aplicabilă doar la judecarea cauzei în prima instanță sau după caz, la judecarea apelului și recursului;
3. De lege ferenda se propune de revenit la procedura veche de examinare de către procuror a cererii de revizuire pentru temeiul apariției unor circumstanțe noi.

**Referințe bibliografice:**

1. DANDEȘ, V. Atribuțiile procurorului în procedura de revizuire. În: *Legea și Viața, ediție specială*, martie 2022. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/43-46_37.pdf (Accesat:07.09.2025).
2. MORCOV Ad., MORCOV Al. Revizuirea procesului penal în lumina modificărilor operate prin Legea nr. 246 din 31.07.2023. În: *Revista Institutului Național al Justiției* nr. 4(71), 2024. Disponibil:https://www.inj.md/sites/default/files/new/9-15_%20RINJ_4_71_2024__site.pdf (Accesat la 21.06.2025).
3. CRIȘU, A. *Drept procesual penal*: partea specială. Ed. a 3-a, reviz. și actualiz – București: Editura Hamangiu, 2022, ISBN 978-606-27-1941-8.
4. Carta de la Roma. Norme și principii europene referitoare la procurori din 17 decembrie 2014. Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE). Disponibil: https://rm.coe.int/16807482b3(Accesat: 08.09.2025).
5. Dosarul nr. 3-6/20, Hotărârea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău din 03 august 2020. Disponibil: https://csp.md/sites/default/files/2021-07/Pruneanu%20Elena%20CA.pdf (Accesat: 08.09.2025).
6. Dosarul nr.3-6/20, Hotărârea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău din 03 august 2020. Disponibil: https://csp.md/sites/default/files/2021-07/Pruneanu%20Elena%20CA.pdf (Accesat: 08.09.2025).

7. Hotărârea nr. 3-10 din 24 ianuarie 2025 a Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor. Disponibil: https://csp.md/sites/default/files/2025-02/hotarirea_cde_nr_3-10-2025_din_24.01.2025_proc_andrei_tabara.pdf (Accesat: 08.09.2025).
8. Hotărârea nr. 12-193/15 cu privire la contestarea hotărârii Colegiului disciplinar nr. 13-25/15 din 12.06.2015 în privinţa procurorului Sergiu Jumbei 10 septembrie 2015 mun.Chişinău. Disponibil: https://csp.md/sites/default/files/2021-09/12-193%20%2015%20Cu%20privire%20la%20contestarea%20hotararii%20Colegiului%20disciplinar%20nr.13-2515%20din%2012.06.2015%20in%20privinta%20procurorului%20Sergiu%20Jumbei%2010%2009%202015.pdf
9. Dosarul nr. 1rh-10/24, Încheierea din 15 ianuarie 2025 cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de revizuire învinuirea lui Ion Dropca (art. 151 alin. (1) Cod penal. Disponibil: https://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=25600 (Accesat:12.09.2025)
10. Dosarul nr. 1rh-2/2025, Încheierea din 30 aprilie 2025 cu privire la cererea de revizuire învinuirea lui Attila Szabo (art. art. 27, 248 alin. (5) lit. d), 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal. Disponibil: https://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=25911 (Accesat:12.09.2025).
11. Dosarul nr. 3ra-265/24. Decizia Curții Supreme de Justiție din 3 aprilie 2025. Disponibil: https://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=77895 (Accesat:12.09.2025)
12. DOLEA, I., ROMAN, D., SEDLEȚCHI, Iu. [et al.], *Drept procesual penal*. Ed.a 3-a. rev. și completată. Chișinău: Cartea Juridică, 2009, ISBN 978-9975-78-833-5
13. VOLONCIU, N. *Tratat de procedură penală.* Parte specială. Vol.II, PAIDEIA, București,1996, ISBN 973-9131-24-7
14. VIZDOAGĂ, T. Renunțarea procurorului la învinuire : între lege și realitate. În: *Revista Institutului al Justiției* nr. 2(57), 2021. Disponibil: https://www.inj.md/sites/default/files/new/21/6-11_31.pdf (Accesat:12.09.2025)
15. Decizia Curții Constituționale nr. 6 din 23.01.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 173g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 320 alineatele (1) și (5) din Codul de procedură penală (participarea procurorului la judecarea ca cauzei penale și renunțarea la învinuire). Disponibil: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/decizii/d_6_2020_173g_2019_rou.pdf (Accesat:07.10.2025)
16. Dosarul nr. 1ra-1253/2024, Decizia Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2025. Disponibil: https://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=26405 (Accesat:07.10.2025).

**Date despre autor:**
***Dumitru ROMAN***, doctor în drept, conferențiar universitar, Departamentul Drept procedural, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova
**ORCID:** 0000-0001-5322-8066
**E-mail:** dumitru1roman@gmail.com

*Prezentat: 30.09.2025*